

Solkampagnen | Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden

Danskernes solarievaner 2013

– en kortlægning

Danskernes solarievaner 2013 – en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne (CEDs) ved:

Christine Lind Behrens

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på behrens@cancer.dk og tlf: 35 25 77 36)

Marie Pil Jensen

- Studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (folkesundhedsvidenskab)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Behrens CL & Jensen MP

Danskernes solarievaner 2013

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2014

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 3525 7500

Rapporten findes på www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-245-3

Copyright ©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

December 2014.

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Det er ikke moderne at gå i solarium i disse år. Hvor det i 2007 var hver fjerde dansker i alderen 15-64 år, der havde været i solarium inden for det seneste år, er det i 2013 kun hver niende (12 %). Det er positivt, at størstedelen af danskerne i dag fravælger at udsætte sig for den kræftisiko, der er forbundet med en tur under de kunstigt fremstillede uv-stråler, og det tyder på, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens "Sluk Solariet"-indsats har haft en effekt.

Kampagnen har haft særligt fokus på de unge, der i 2007 ved kampagnens start havde den højeste andel af solariebrugere – 47 %. Det har medført, at andelen af solariebrugere blandt 15-19-årige i dag er den samme som andelen af solariebrugere blandt 15-64-årige: 12 %.

I juni 2014 blev Danmarks første solarielov vedtaget. Solarieloven sikrer blandt andet, at der skiltes med information om risikoen ved solariebrug i alle solcentre, og at solcentrene registreres i en offentlig database. Det er positivt, at der på den måde forhåbentlig kommer mere kontrol med landets solarier, men vi havde ønsket os mere af den lov. En aldersgrænse på 18 år for solariebrug og et krav om personale i solarierne var ønsker fra blandt andre Kræftens Bekæmpelse, som ikke blev indfriet. Dertil kommer, at loven ikke afsætter penge til tilsyn – altså en kontrol af, at solcentrene overholder loven.

Når loven ikke indeholder en aldersgrænse betyder det, at alle – uanset alder – kan vælge at gå i solarium, når de har lyst. De vil i solcentret blive mødt af en plakat, der oplyser dem om risikoen ved solariebrug, men der vil ikke være personer til stede, der kan give dem personlig vejledning ift. eksempelvis hudtype, nye rør mv.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden har således god grund til at fortsætte arbejdet med Sluk Solariet-kampagnen, der kan oplyse danskerne – og ikke mindst børn og unge – om, at solariebrug øger risikoen for kræft. Og vi ser frem til, at solarieloven forhåbentlig skaber et yderligere fald i andelen af solariebrugere i Danmark.

København, december 2014

Peter Dalum, projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

Indhold

Sammenfatning	1
Konklusioner og anbefalinger.....	3
1. Indledning.....	4
2. Danskernes brug af solarium.....	6
3. Solskoldninger efter solariebesøg	10
4. Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug.....	12
5. Metode	15
Litteraturliste.....	18

Sammenfatning

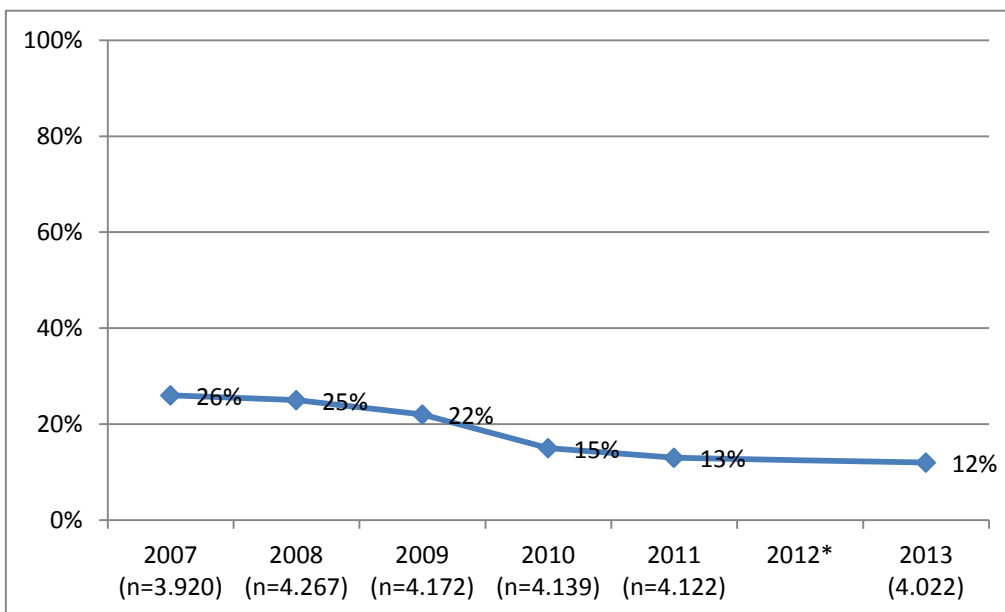
I denne rapport belyses 15-64-årige danskeres solarievaner i 2013¹. Kortlægningen er baseret på data fra 4.022 respondenter i alderen 15-64 år. Data er nationalt repræsentativt på køn, alder og region.

Danskernes brug af solarium

En ud af ni danskere (12 %) i alderen 15-64 år har været i solarium inden for det seneste år. Blandt kvinder er der hverken aldersmæssige eller regionale forskelle i andelen af solariebrugere, men blandt mænd går flere yngre end ældre respondenter i solarium, og det er især mænd i Region Nordjylland, der går i solarium.

Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 12 % i 2013.

Udviklingen i andelen af 15-64-årige solariebrugere 2007-2013*

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

Fokuseres der på 15-19-årige piger, der i 2007 havde det største solarieforbrug, er andelen af solariebrugere faldet fra 62 % i 2007 til 12 % i 2013.

¹ Data er indsamlet for perioden september 2012 til september 2013. Denne periode omtales i rapporten som danskernes solarievaner i 2013.

Solskoldninger efter solariebesøg

7 % af de 15-64-årige solariebrugere, er blevet solskoldede i solariet inden for det seneste år. Det er især yngre solariebrugere og solariebrugere fra Region Nordjylland og Region Hovedstaden, der er blevet solskoldet i solariet.

De hyppigste årsager til solskoldninger i solariet er, at der var kommet nye rør i solariet, og at man var kommet til at tage solarium i for lang tid i forhold til, hvad man kunne tåle.

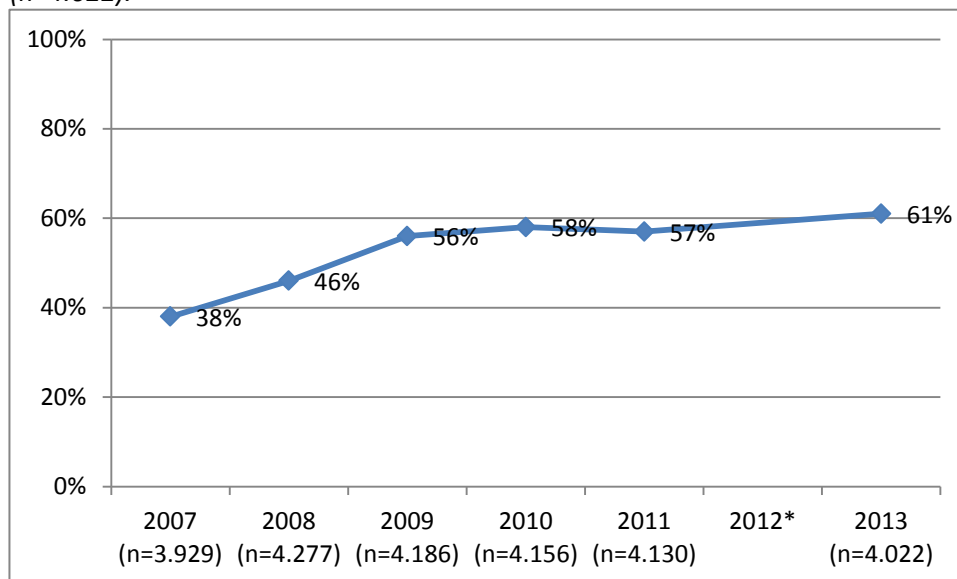
Kendskab til og holdning til lovgivning om solariebrug

I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug. Alligevel tror 41 % af de 15-64-årige, at det er forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium.

Spørger man om danskernes holdninger til en aldersgrænse, mener 61 %, at det skal være forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. Kun 22 % er imod en sådan lovgivning.

Andelen af 15-64-årige danskere, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, er steget fra 38 % i 2007 til 61 % i 2013.

Udviklingen i andelen, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug. 2007-2013 (n=4.022).*

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

Konklusioner og anbefalinger

Andelen af solariebrugere i Danmark har været faldende siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes opstart i 2007. Nu går kun 12 % af de 15-64-årige danskere i solarium.

Faldet i andelen af 15-64-årige solariebrugere var størst i perioden 2007-2010 – fra 26 % til 15 %. Fra 2010 til 2013 er andelen af solariebrugere kun faldet med yderligere 3 procentpoint. Det tyder derfor på, at der skal andre værktøjer end udelukkende informationskampagner til få endnu flere til at fravælge solariet.

Et effektivt værktøj kunne være lovgivning – herunder indførelse af en aldersgrænse på 18 år og et krav om bemanning i solarierne:

Anbefaling: Aldersgrænse på 18 år for solariebrug

I Danmark er det lovligt for alle at gå i solarium. Der er altså ingen nedre grænse for, hvor gammel man kan være, når man besøger et solcenter. Denne undersøgelse viser, at kun 27 % af danskerne ved, at det er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium. Når undersøgelsens respondenter får at vide, at der ikke er nogen aldersgrænser, angiver 61 %, at de mener, at det skal være forbudt for børn og unge at gå i solarium. Kun 22 % er imod en aldersgrænse. Danskernes opbakning til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug har været stigende siden kampagnens start. Det bliver spændende at se, om opbakningen i de kommende år udmønter sig i en egentlig lovfæstet aldersgrænse for solariebrug.

Anbefaling: Krav om bemanning i solcentre

I Danmark er langt de fleste solcentre møntbetjente uden personale. Det betyder, at de danskere, der vælger at gå i solarium, ikke har mulighed for at få rådgivning. Denne undersøgelse viser, at 7 % af de respondenter, der har været i solarium inden for det seneste år, har prøvet at blive solskoldet i solariet – typisk fordi de kom til at tage en længere session i solariet, end de kunne tåle. Mange af disse solskoldninger havde formentlig været undgået, hvis der havde været uddannet personale til stede til at yde individuel rådgivning om hudtyper, nye rør mm.

1. Indledning

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2013². I rapporten belyses, hvor mange 15-64-årige danskere, der går i solarium, hvor mange, der har oplevet solskoldninger efter solariebesøg og hvor mange, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Rapporten er udarbejdet af evalueringenheden i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne "Skrud ned for solen mellem 12 & 15". Solkampagnen har til formål at forebygge kræft i huden ved at nedsætte danskernes eksponering for uv-stråling fra den naturlige sol og solarier.

Formål

Formålet med rapporten er at give offentligheden – herunder politikere og presse – et billede af danskernes solarievaner i 2013 og udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2013. Rapporten bruges desuden internt i Solkampagnen til at målrette den fremtidige indsats.

Baggrund

Solarier er kræftfremkaldende

The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende (IARC, 2010). Der er en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man bruger solarium, og går man i solarium, før man fylder 35 år, er risikoen øget med 60 % (Boniol et al., 2012). Desuden vil risikoen for at få modermærkekræft stige yderligere, jo oftere man bruger solarium (Boniol et al., 2012).

Modermærkekræft er den mest alvorlige form for kræft i huden³. Årligt registreres ca. 1.900⁴ nye tilfælde af modermærkekræft i Danmark, og Danmark har en af de højeste forekomster af modermærkekræft i verden (Ferlay et al., 2014).

Der er 16 % af de mænd og 9 % af de kvinder, der får konstateret modermærkekræft, der dør af sygdommen inden for 5 år⁵.

Solariebrug øger også risikoen for pladecellekræft, som er en af de to kræfttyper⁶, der betegnes som almindelig hudkræft (IARC, 2012). Derudover øger solariebrug risikoen for øjenskader (Gallagher & Lee, 2006).

² Kortlægningen er lavet hvert år siden 2009. I 2012 omfattede rapporten udelukkende solarievaner blandt 26-64-årige danskere, men i årene 2009-2011 omfattede rapporterne 15-64-årige danskere ligesom denne rapport gør. I perioden 2007-2008 blev der også målt på danskernes solarievaner, men dengang indgik tallene i en større årlig rapport om danskernes solvaner på solferie, i solarium og i den danske sommer – kaldet Solundersøgelsen. Alle tidligere rapporter kan ses på www.skrunedforsolen.dk → Forskning og evaluering → Rapporter.

³ Den anden form for kræft i huden kaldes "almindelig hudkræft" (basalcellekræft og pladecellekræft).

⁴ Udtræk fra NORDCAN for 2008-2012 (Engholm et al., 2014).

⁵ Udtræk fra NORDCAN for 2009-2011 (Engholm et al., 2014)

⁶ Den anden kræfttype, der falder under betegnelsen "Almindelig hudkræft", er basalcellekræft.

Datagrundlag og analyse

Rapporten bygger på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse foretaget af analyseinstituttet Userneeds i september 2013. Der var 4.022 danskere i alderen 15-64 år, som besvarede spørgeskemaet. I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne spurgt til deres solariebrug inden for det seneste år (dvs. for perioden september 2012 til september 2013). Solariebrug i denne periode betegnes i rapporten som solariebrug i 2013⁷.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet gennemført hvert år i perioden 2007-2013. I nærværende rapport er de nyeste data fra 2013 anvendt, og derudover belyses udviklingen for udvalgte nøglevariable i perioden 2007-2013.

I rapporten undersøges det, om der er forskelle i danskernes solarievaner ud fra følgende faktorer: Køn, alder og region. Når forskelle omtales i rapporten, er det *statistisk signifikante* forskelle ($p < 0,05$), der er tale om. Eksempelvis skrives kun, at der er flere i Region Nordjylland end i Region Hovedstaden, der går i solarium, fordi der er *statistisk signifikant* flere i region Nordjylland end i Region Hovedstaden, der går i solarium.

For mere information om metode og statistiske analyser; se rapportens kapitel 5: Metode.

Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Ikke-solariebrugere, tidligere solariebrugere og aldrig-solariebrugere

Respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder eller aldrig har brugt solarium, er kategoriseret som *ikke-solariebrugere*. *Tidligere solariebrugere* er respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som tidligere har brugt solarium, mens *aldrig-solariebrugere* er respondenter, der aldrig har brugt solarium. *Ikke-solariebrugere* er således en samlet betegnelse for *tidligere solariebrugere* og *aldrig-solariebrugere*.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=2.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 2.000 respondenter.

⁷ Det samme er gældende for undersøgelser fra de tidligere år. Solariebrug i 2008 er eksempelvis blevet målt ved at spørge respondenter i september 2008 om deres solariebrug inden for det seneste år.

2. Danskernes brug af solarium

Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1.

- 12 % af de 15-64-årige respondenter angiver at have brugt solarium inden for det seneste år. 6 % har brugt det månedligt eller oftere.
- Godt halvdelen af respondenterne (52 %) har aldrig brugt solarium, mens 36 % har brugt solarium tidligere – men ikke inden for det seneste år.

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2.

- Der er aldersforskelle i brugen af solarium, men der er ikke en entydig tendens til, at unge går mere/mindre i solarium end ældre. Andelen af solariebrugere er højest i aldersgrupperne 15-19 år, 20-29 år og 40-49 år (13-15 %) og lavest i aldersgrupperne 30-39 år og 50-64 år (9-10 %).
- Der er mindre regionale forskelle i andelen af solariebrugere. Flest går i solarium i Region Nordjylland (16 %) og færrest går i solarium i Region Hovedstaden (8 %).
- Kigger man på hele gruppen af 15-64-årige, er der ingen forskelle i andelen af solariebrugere blandt hhv. mænd og kvinder.

Figur 2.3.

- Blandt mænd er der en klar tendens til, at det er de unge 15-29-årige, der går i solarium, mens der ikke er nogen aldersforskelle, når der kigges udelukkende på kvinder.

Figur 2.4.

- Blandt mænd er det især i Region Nordjylland, at man går i solarium, mens der ikke er nogen regionale forskelle blandt kvinder.

Udviklingen i andelen af solariebrugere 2007-2013

Figur 2.5.

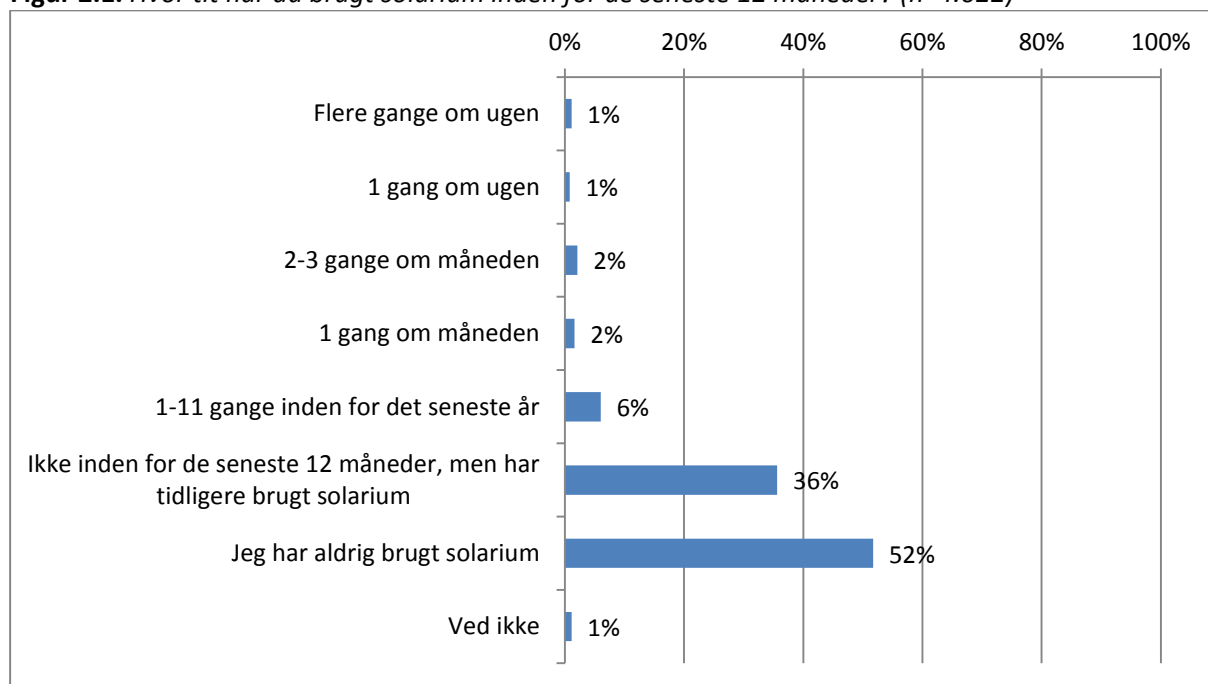
- Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 12 % i 2013.

Figur 2.6.

- Tilbage i 2007 var det især de 15-19-årige piger, der gik i solarium. Andelen af solariebrugere blandt 15-19-årige piger er faldet fra 62 % i 2007 til 12 % i 2013. Solariebruget blandt de 15-19-årige piger er således kommet ned på samme niveau som den samlede andel af 15-64-årige solariebrugere.

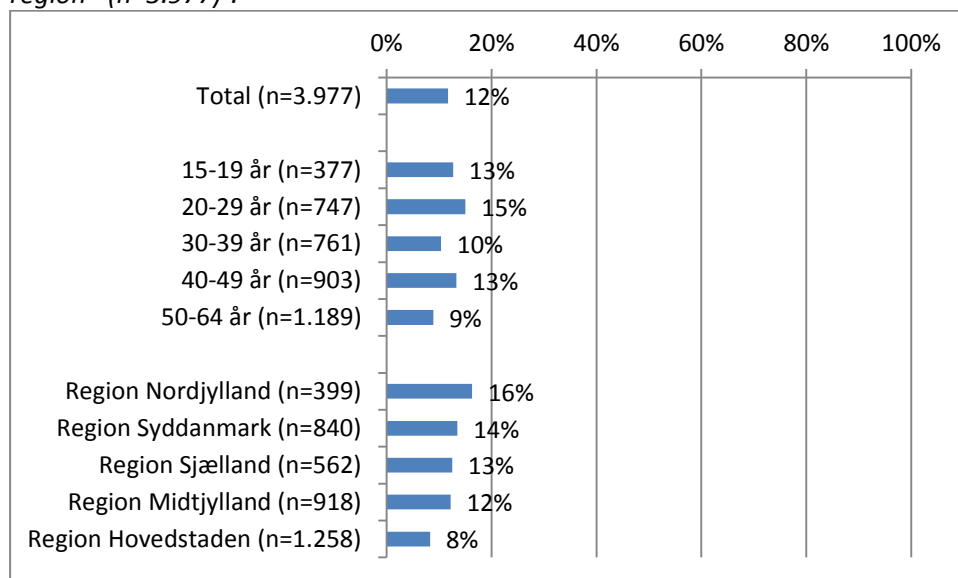
Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1. Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? (n=4.022)

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

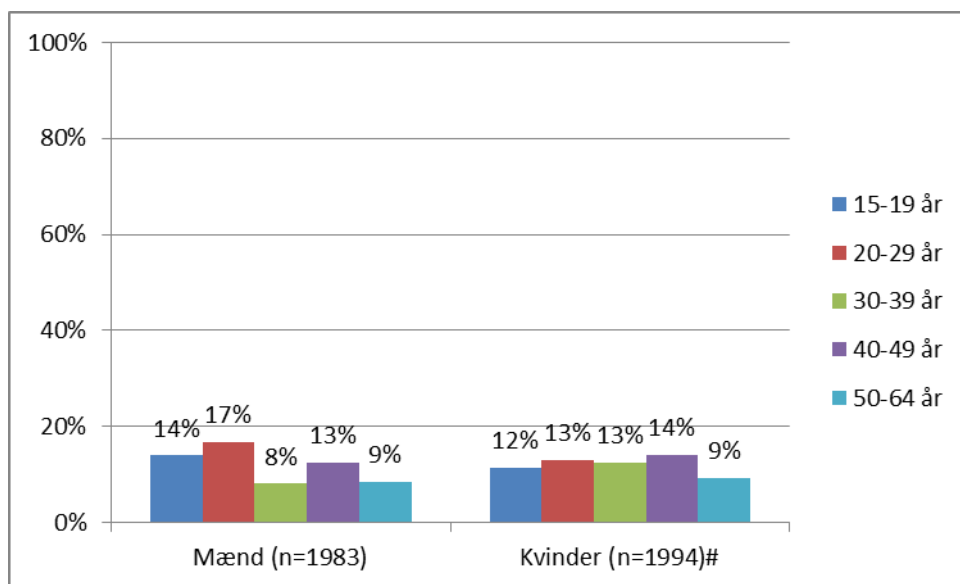
Figur 2.2. Andelen, der har brugt solarium indenfor de seneste 12 måneder. Fordelt på alder og region* (n=3.977)⁸.

*Ingen signifikant sammenhæng med køn.

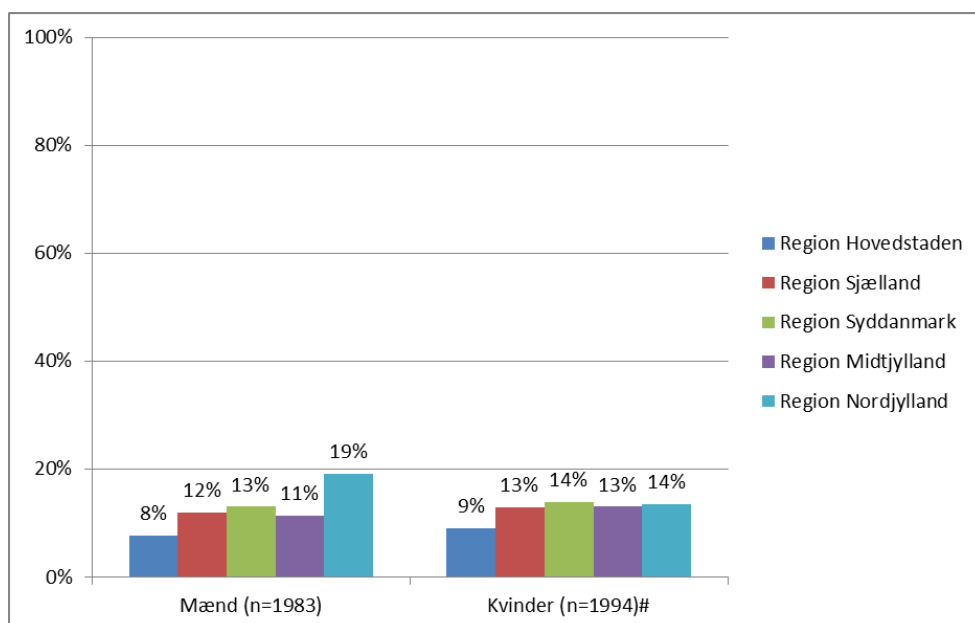
⁸ De 45 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor tit de har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

Figur 2.3. Andelen af 15-64-årige mænd og kvinder, der har brugt solarium indenfor de seneste 12 måneder. Fordelt på alder.

#Ingen signifikante aldersforskelle i solariebrug blandt kvinder.

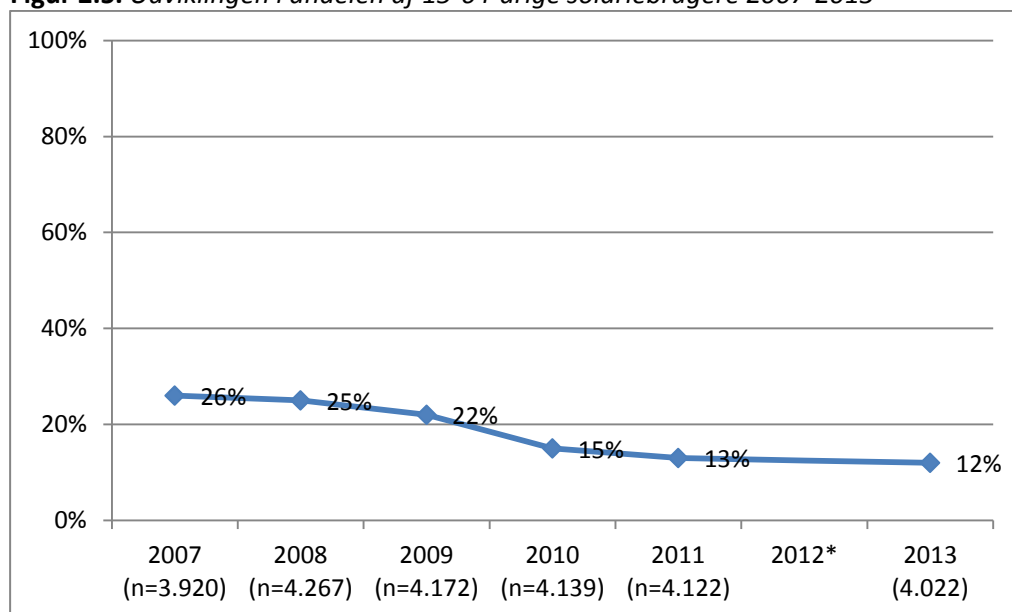
Figur 2.4. Andelen af 15-64-årige mænd og kvinder, der har brugt solarium indenfor de seneste 12 måneder. Fordelt på region.

#Ingen signifikante regionale forskelle i solariebrug blandt kvinder.

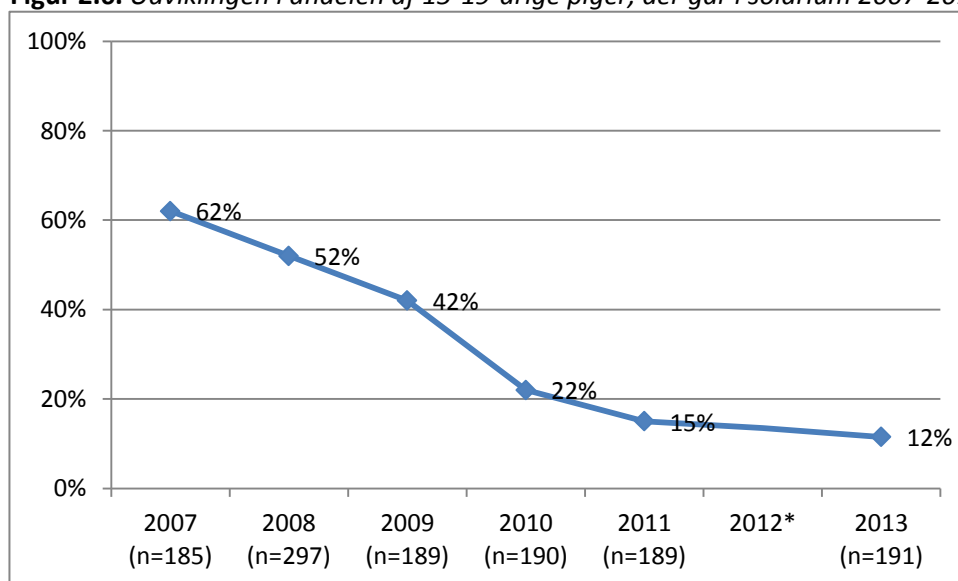
Udviklingen i andelen af solariebrugere 2007-2013

Figur 2.5. Udviklingen i andelen af 15-64-årige solariebrugere 2007-2013*

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

Figur 2.6. Udviklingen i andelen af 15-19-årige piger, der går i solarium 2007-2013*

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

3. Solskoldninger efter solariebesøg

Solskoldninger øger risikoen for kræft i huden (Marks, 2000) – og det gælder uanset, om man solskoldes efter eksponering fra den naturlige sol eller efter en tur i solariet.

Hvem bliver solskoldet efter solariebesøg?

Figur 3.1.

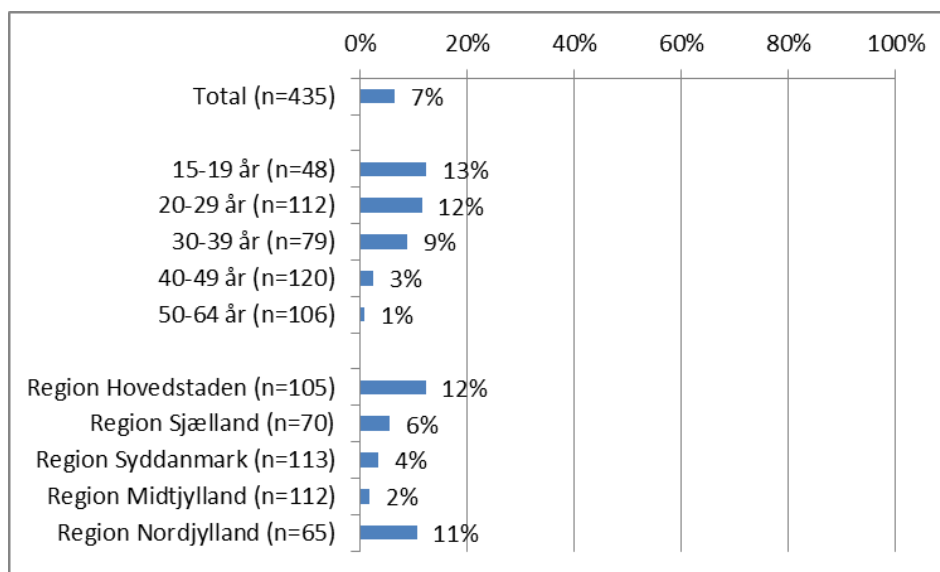
- De respondenter, der havde været i solarium inden for det seneste år, blev spurgt, om de var blevet solskoldede i solariet inden for det seneste år. 7 % angav, at de var blevet solskoldede i solariet inden for det seneste år.
- Andelen, der blev solskoldet i solariet, var højest blandt de 15-29-årige solariebrugere (12-13 %), og blev mindre, jo ældre solariebrugerne var. Blandt de 50-64-årige solariebrugere var kun 1 % blevet solskoldet i solariet inden for det seneste år.
- Det er især solariebrugere i Region Hovedstaden (12 %) og Region Nordjylland (11 %), der er blevet solskoldede i solariet inden for det seneste år.

Hvorfor bliver man solskoldet i solariet

Figur 3.2.

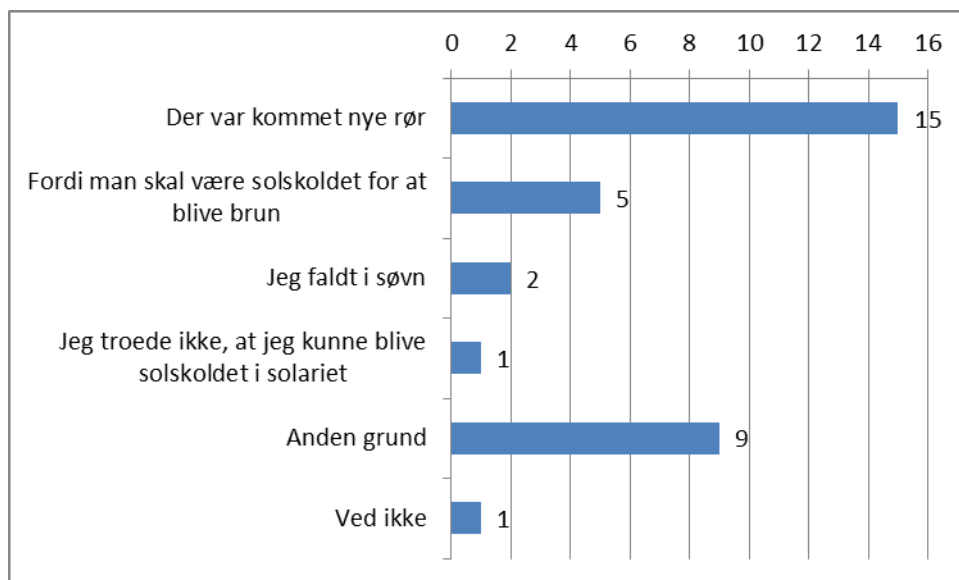
- De 30 respondenter, som angav at være blevet solskoldet i solariet inden for det seneste år, blev efterfølgende spurgt om, hvorfor de blev solskoldede.
- Den mest angivne grund var, at der var kommet nye rør i solariet (15 nævnte dette). Derudover mente 5 respondenter, at en solskoldning var nødvendig for at blive brun.
- 9 respondenter satte kryds i "Andet"-kategorien, og de nævnte alle sammen, at de var kommet til at tage solarium i længere tid, end hvad de kunne tåle.

Figur 3.1. Andelen af 15-64-årige solariebrugere, der er blevet solskoldet i solariet inden for de seneste 12 måneder (n=465). Fordelt på alder og region*

*Ingen kønsforskelle

Figur 3.2. Hvorfor blev du solskoldet i solariet? (Angiv gerne flere svar). Antal respondenter, der angiver de forskellige svar. Blandt solariebrugere, der er blevet solskoldet i solariet inden for de seneste 12 måneder (n=30).

4. Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug

Kender danskerne den eksisterende lovgivning på området?

Figur 4.1.

- I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug.
- Det er imidlertid kun 27 % af de 15-64-årige danskere, der ved, at det er lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. 41 % mener ikke, at det er lovligt, mens 32 % svarer "ved ikke".
- Lige mange mænd og kvinder svarer korrekt "ja" til, spørgsmålet om, hvor vidt det er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium, men flere kvinder end mænd svarer "nej" og flere mænd end kvinder svarer "ved ikke".
- De yngre respondenter ved i højere grad end de ældre respondenter, at det er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium i Danmark.

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 4.2.

- Respondenterne er - efter at have besvaret spørgsmålet til figur 4.1. – blevet oplyst om, at det lige nu er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium. De er herefter blevet spurgt om, hvor vidt de mener, at det skal være forbudt for unge under 18 år at gå i solarium i Danmark.
- Næsten to tredjedele (61 %) svarer "ja" til, at det skal være forbudt, mens 22 % svarer "nej" og 17 % er i tvivl.
- En større andel af kvinder (66 %) end mænd (56 %) går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.
- Andelen, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug er højere, jo ældre respondenterne er. Blandt 15-19-årige går 51 % ind for en aldersgrænse, og blandt 50-64-årige er andelen oppe på 67 %.

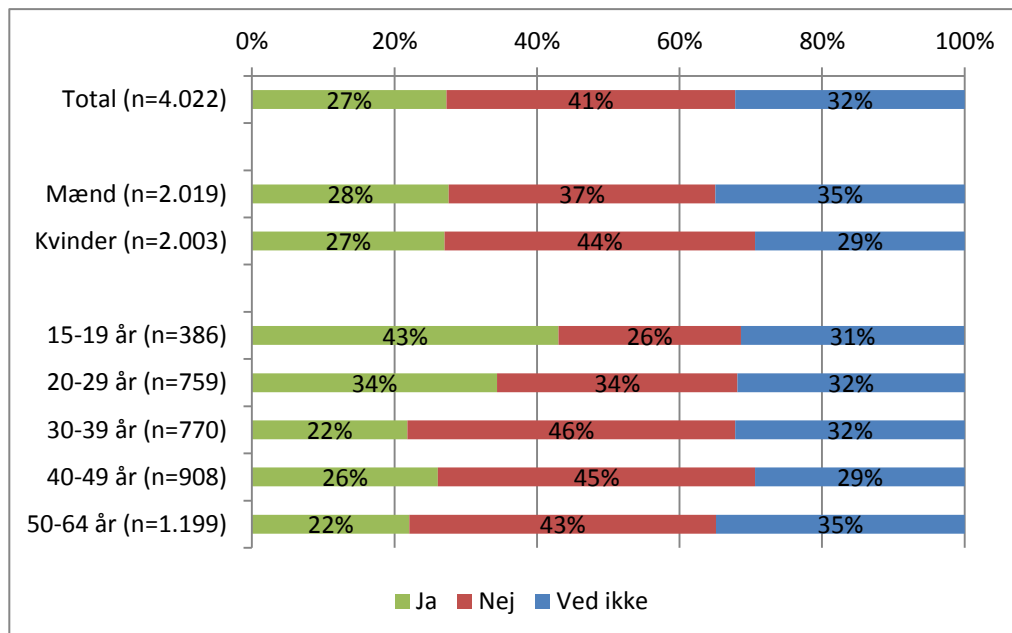
Udviklingen i opbakningen til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 4.3.

- Andelen af 15-64-årige danskere, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, er steget fra 38 % i 2007 til 61 % i 2013.

Kender danskerne den eksisterende lovgivning på området?

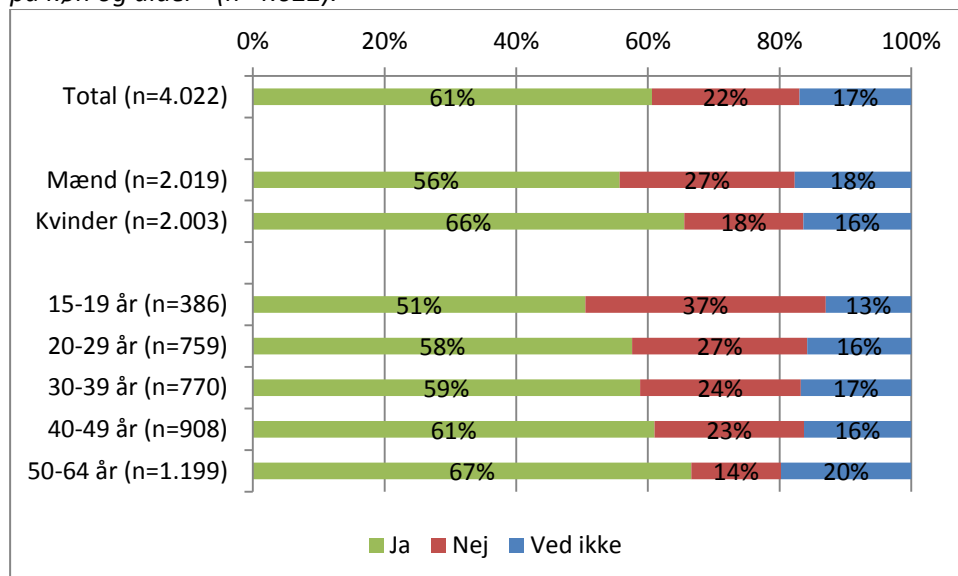
Figur 4.1. Er det lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium i Danmark? Fordelt på køn og alder* (n=4.022).

*Ingen regionale forskelle.

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

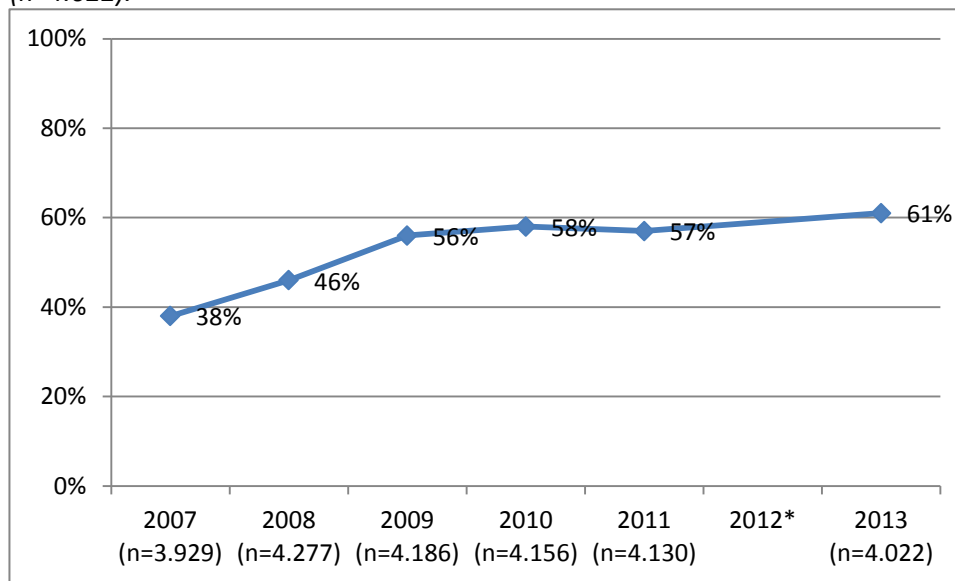
Figur 4.2. Mener du, at det skal være forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium? Fordelt på køn og alder* (n=4.022).

*Ingen regionale forskelle.

Udviklingen i opbakningen til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 4.3. Udviklingen i andelen, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug. 2007-2013* (n=4.022).

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

5. Metode

Denne rapport bygger på data fra en undersøgelse blandt 4.022 danskere i alderen 15-64 år. Data blev indsamlet i perioden 2. september 2013 til 8. oktober 2013 af analysebureauet Userneeds. Data er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået gennem et internetbaseret spørgeskema (CAWI⁹), og alle svar er selvrapporterede af respondenterne¹⁰. I dataindsamlingen er der indsamlet data om danskernes solvaner i den danske sommer, på solferie i udlandet og i solariet. Denne rapport fokuserer dog udelukkende på danskernes solvaner i solariet.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne har siden 2007 indsamlet årlige data om 15-64-årige danskeres solvaner. Denne undersøgelse er således den syvende af sin slags.

Repræsentativitet

Data blev indsamlet via kvoter, der sikrede en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (15-19 år/20-29 år/30-39 år/40-49 år/50-64 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Kvoter er en sammensætning af data – f.eks. kvinder i alderen 20-29 år fra Region Nordjylland – der svarer til den nationale sammensætning. Hvis vi eksempelvis forestiller os, at kvinder i alderen 20-29 år i Region Nordjylland udgør 10 % af hele den danske befolkning i alderen 15-64 år – så skal 10 % af datasættet udgøres af kvinder i alderen 20-29 år i Region Nordjylland.

Kvoterne i denne undersøgelse var baseret på oplysninger om sammensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik.

Invitation af deltagere

Panelister i alderen 15-64 år fra Userneeds' Danmarkspanel¹¹ blev inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksom på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Userneeds, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden, og at de ved at besvare spørgeskemaet deltog i lodtrækningen om gavekort.

Userneeds stod også for gennemførelse af undersøgelsen i 2009, 2010, 2011 og 2012, og dem, der havde deltaget tidligere år, blev ikke inviteret til undersøgelsen.

Inddragelse af eksternt panel

På grund af lave svarprocenter blandt de 15-34-årige mænd i undersøgelsen blev to eksterne paneler (YouGov og Cints panel) inddraget for at fylde kvoterne op. Det blev sikret, at der ikke var gengangere mellem panelerne, og de eksterne paneler endte med at bidrage med ca. 22 % af respondenterne.

⁹ CAWI=Computer Assisted Web Interviewing.

¹⁰ Data for de 15-64-årige respondenter er selvrapporteret, men de respondenter, der er forældre til hjemmeboende børn i alderen 0-17 år, rapporterer samtidig om deres børns solvaner.

¹¹ Der kan læses mere om Userneeds' Danmarkspanel på www.userneeds.dk under "Vores paneler".

Svarprocent

Der er i alt blevet inviteret 43.338 personer til undersøgelsen. 6.814 respondenter har påbegyndt spørgeskemaet (16 %). Ud af disse har 5.768 personer besvaret hele spørgeskemaet (13 %). Blandt de gennemførte besvarelser er 1.746 besvarelser blevet ekskluderet, fordi respondenterne enten faldt uden for målgruppen, eller at respondentens kvote var opfyldt. Det giver et samlet datasæt på 4.022 respondenter (9 %).

Tablet 12.1. Svarprocenter

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Inviterede til undersøgelsen	43.338	36.524 besvarede ikke spørgeskemaet
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	6.814 (16 %)	1.046 besvarede ikke hele spørgeskemaet
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet	5.768 (13 %)	1.746 blev ekskluderet (uden for målgruppen eller opfyldt kvote)
Respondenter i datasæt, der er anvendt i denne rapport	4.022 (9 %)	

Bortfaldsproblematikker ved webundersøgelser

Webbaserede undersøgelser bliver oftere og oftere anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Denne slags undersøgelser er nyere end postale og telefoniske undersøgelser og har visse fordele, men også nogle svagheder. En fordel ved webundersøgelser er, at de både er billigere og hurtigere at gennemføre end postale undersøgelser og telefoninterviews. Dog bliver svarprocenten for webundersøgelser generelt lavere end for andre former for undersøgelser (Dobrow et al., 2008). Det gør det sværere at udelukke, at respondenter, der har valgt at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den generelle danske befolkning. Da vi ikke har nogen oplysninger om de personer, der ikke har besvaret spørgeskemaet, er det ikke muligt, via en bortfaldsanalyse, at undersøge, hvad der kendetegner denne persongruppe. En dataindsamling via kvoter kan dog sikre, at det ønskede antal besvarelser fra bestemte persongrupper (i forhold til køn, alder og landsdel/region) kan opnås, hvilket gør bortfaldsproblematikken mindre alvorlig i denne undersøgelse, selvom den stadigvæk er eksisterende.

Selvrapporteringen skaber ydermere en vis usikkerhed ved data. Det kan være en tendens til, at respondenterne svarer det, som de tror, at afsenderen gerne vil høre. Der kan således være tale om en underrapportering af eksempelvis solariebrug, fordi respondenterne ved, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne fraråder brug af solarium. Denne problemstilling ville imidlertid ikke have været mindre, hvis vi havde valgt et andet undersøgelsesdesign end den webbaserede spørgeskemaundersøgelse. Det kan endda være en fordel, at man som respondent føler sig mere anonym ved udfyldelse af et spørgeskema end ved eksempelvis et telefoninterview. Anonymiteten kan hjælpe til, at personer føler det nemmere at give reelle svar, sammenlignet med telefoniske interviews, hvor man i højere grad kan have en følelse af at skulle stå til ansvar for ens besvarelse.

Statistiske analyser

I rapportens analyser undersøges det, om der er forskelle i forhold til køn, alder og region. Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.). For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant.

Som udgangspunkt er det kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres. I enkelte tilfælde er også insignifikante sammenhænge rapporteret, men her er det markeret med en "havelåge" (#), når der ikke er signifikant forskel på de grupper, der sammenlignes. Det er desuden kun statistisk signifikante sammenhænge, der omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere i Region Nordjylland end i Region Hovedstaden, der går i solarium, fordi der er *statistisk signifikant* flere i region Nordjylland end i Region Hovedstaden, der går i solarium.

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed ved analyse- og evalueringskonsulent Christine Lind Behrens (behrens@cancer.dk).

Litteraturliste

Boniol M, Autier P, Boyle P, Gandini S (2012): Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis. *BMJ* 345:e4757

Dobrow MJ, Orchard MC, Golden B, Holowaty E, Paszat L, Brown AD et al. Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination og response rates. *J Med Internet Res* 2008;10(4):e30.

Engholm G, Ferlay J, Christensen N, Johannesen TB, Khan S., Køtlum JE, Milter MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH (2014): NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 6.1 (25.04.2014). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Tilgængelig fra <http://www.ancre.nu>. Hentet 02/05/2014.

Ferlay J, Soerjomataram I, Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, Rebelo M, Parkin DM, Forman D, Bray, F (2014): GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase No. 11 [Internet]. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer; 2013. Tilgængelig fra: <http://globocan.iarc.fr>, hentet on 13/08/2014.

Gallagher RP, Lee TK (2006): Adverse effects of ultraviolet radiation: A brief review. *Progress in Biophysics and Molecular Biology* 92 (2006) 119–131.

IARC (2010): Agents classified by the IARC monographs, Volumes 1-100. International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization (WHO). Last updated 27/10 2010.

IARC (2012): Radiation: Volume 100 D – a review of human carcinogens. . International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization (WHO).

Marks (2000): Epidemiology of melanoma. *Clin Exp Dermatol* 25:459-463, 2000.

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2013. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 4.022 danskere i alderen 15-64 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og region og blev gennemført i september 2013.

I rapporten belyses, hvor mange 15-64-årige danskere, der går i solarium, hvor mange, der har oplevet solskoldninger efter solariebesøg og hvor mange, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug. Derudover belyses udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2013.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringssenhed, CEDS (Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne).

**Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 3525 7500
www.skrunedforsolen.dk